

Toelichting op de Maatregelenverordening WWB, IOAW en IOAZ 2013 gemeente Heerenveen

Algemene toelichting

De VNG heeft geen actuele modelverordening op dit gebied. Mogelijk volgt deze medio 2014. Zodra zich wijzigingen voordoen, zal worden nagegaan welke consequenties dit heeft voor deze verordening.

Rechten en plichten in de WWB

De gemeenteraad heeft in de WWB een verantwoordelijkheid met betrekking tot de invulling van de rechten en plichten van bijstandsgerechtigden. Mede gelet op de rechtszekerheid van een bijstandsgerechtigde moet de gemeenteraad het eigen gemeentelijk beleid vastleggen in een verordening.

Rechten en plichten zijn twee kanten van één medaille. Het recht op algemene bijstand is altijd verbonden aan de plicht zich in te zetten om weer onafhankelijk te worden van de uitkering.

Artikel 18 lid 1 WWB spreekt over het afstemmen van de bijstand en de daaraan verbonden verplichtingen op de omstandigheden, mogelijkheden en middelen van een belanghebbende. In deze bepaling wordt benadrukt dat het vaststellen van de hoogte van de uitkering en de daaraan verbonden verplichtingen voor bijstandsgerechtigden maatwerk is. Daarbij moet recht worden gedaan aan de individuele situatie en de persoonlijke omstandigheden van bijstandsgerechtigden. Artikel 18

lid 2 WWB legt een directe koppeling tussen de rechten en verplichtingen van uitkeringsgerechtigden: het recht op een uitkering is altijd verbonden aan de plicht zich in te zetten om weer onafhankelijk te worden van de uitkering. Dit betekent dat de vaststelling van de hoogte van de uitkering niet alleen afhangt van de toepasselijke uitkeringsnorm en de beschikbare middelen van de belanghebbende, maar ook van de mate waarin de verplichtingen worden nagekomen.

Wanneer het college tot het oordeel komt dat een bijstandsgerechtigde zijn verplichtingen niet of in onvoldoende mate nakomt, verlaagt het de uitkering middels een maatregel. Er is dus geen sprake van een bevoegdheid, maar van een verplichting. Alleen wanneer iedere vorm van verwijtbaarheid ontbreekt, ziet het college af van een dergelijke maatregel. Het college moet niettemin bij de vaststelling van de maatregel rekening houden met de persoonlijke omstandigheden en de individueel vastgestelde verplichtingen. Het college kan dan ook van een maatregel afzien indien het college daartoe zeer dringende redenen aanwezig acht.

Is afgezien van een maatregel wegens het ontbreken van elke vorm van verwijtbaarheid, dan is het niet mogelijk om bij toepassing van bepalingen ten aanzien van recidive deze gedraging mee te tellen. Is vanwege de afstemming op grond van artikel 18 lid 1 WWB van een maatregel afgezien dan is daarin geen reden gelegen om de betreffende gedraging buiten beschouwing te laten in geval van recidive.

Wordt een maatregel voor een langere duur dan drie maanden opgelegd, dan zal het college de maatregel aan een herbeoordeling moeten onderwerpen. Dat volgt uit artikel 18 lid 3 WWB. Bij een dergelijke herbeoordeling hoeft niet opnieuw een besluit te worden genomen, waarbij alle feiten en omstandigheden opnieuw tegen het licht worden gehouden. Het heeft slechts als doel vast te stellen of belanghebbende tussentijds (binnen de periode waarover de verlaging zich uitstrekt) blijkt heeft gegeven van een zodanige gedragsverandering of dat sprake is van een zodanige wijziging van omstandigheden, dat aanleiding bestaat de eerder opgelegde maatregel in zwaarte of duur bij te stellen (zie CRvB 19-04-2011, nr. 10/4882 WWB).

Een maatregel krachtens de maatregelenverordening moet niet gezien worden als een strafrechtelijke sanctie. Indien een betreffende gedraging ook een strafbaar feit oplevert, kan belanghebbende hier strafrechtelijk voor vervolgd worden. Ondanks het feit dat de maatregel geen strafrechtelijke sanctie is, kunnen de maatregel en de strafvervolgning niet naast elkaar bestaan als sprake is van hetzelfde rechtsfeit. Het beginsel van 'ne bis in idem' staat daaraan in de weg.

Afstemmen in de IOAW en de IOAZ

Sinds 1 juli 2010 heeft het college de mogelijkheid een IOAW of IOAZ uitkering te verlagen of te weigeren indien een belanghebbende de aan het recht op uitkering verbonden verplichtingen niet of onvoldoende nakomt (artikel 20 IOAW en artikel 20 IOAZ). De gemeente moet het gemeentelijk beleid vastleggen in een verordening (artikel 35 lid 1 onderdeel b IOAW en artikel 35 lid 1 onderdeel b IOAZ).

De verlaging van de uitkering komt in de plaats van het boeten- en maatregelenregime, waarbij zij opgemerkt dat de mogelijkheid om een boete op te leggen al per 1 januari 2010 was vervallen.

Niet verlenen van medewerking

Het niet verlenen van medewerking zal niet snel aanleiding geven tot verlaging van de bijstand. Het belangrijkste voorbeeld van de medewerkingsplicht is het toestaan van een huisbezoek. In de praktijk zal het niet toestaan van een huisbezoek echter leiden tot beëindiging of intrekking van het recht op bijstand omdat het recht op bijstand niet kan worden vastgesteld. Het verlagen van de bijstand is in dat geval niet aan de orde. Het niet voldoen aan een oproep om op een bepaald tijdstip te verschijnen, kan ook worden uitgelegd als het niet voldoen aan de medewerkingsplicht. In de praktijk betreft het echter veelal oproepen voor gesprekken om bepaalde inlichtingen te verstrekken zodat het niet verschijnen dan wordt gezien als het niet nakomen van de inlichtingenplicht. Daarom heeft de gemeenteraad ervoor gekozen het niet verlenen van medewerking zoals bedoeld in artikel 17 lid 2 WWB niet als verlagingswaardige gedraging op te nemen in deze verordening.

Schenden van de inlichtingenplicht

De bestuurlijke boete is per 1 januari 2013 opnieuw ingevoerd in de WWB, IOAW en IOAZ. Deze moet worden opgelegd bij een schending van de inlichtingenplicht en komt in de plaats van de verlaging van de bijstand.

Verrekening bestuurlijke boete bij recidive

De WWB verplicht de gemeenteraad in een verordening nadere regels te stellen over de bevoegdheid de beslagvrije voet tijdelijk buiten werking te stellen bij verrekening van de recidiveboete. Gemeenten krijgen daarmee de ruimte een afweging te maken van situaties of omstandigheden waarin het buiten werking stellen van de beslagvrije voet niet proportioneel wordt geacht. Het is mogelijk deze regels onder te brengen in de maatregelenverordening. De gemeenteraad heeft er echter voor gekozen deze regels niet in deze verordening op te nemen omdat deze verordening een gecombineerde WWB, IOAW en IOAZ maatregelverordening is. De regels over de bevoegdheid de beslagvrije voet tijdelijk buiten werking te stellen bij verrekening van de recidiveboete zijn neergelegd in de verordening "Verrekening bestuurlijke boete bij recidive 2013 gemeente Heerenveen".

Artikelgewijze toelichting

Artikel 1 Begrippen

Er is voor gekozen om begrippen die al zijn omschreven in de WWB, IOAW, IOAZ, Awb of de Gemeentewet niet afzonderlijk te definiëren in deze verordening. Dit voorkomt dat in geval van wijziging van betreffende definities in de betreffende wetten ook de verordening moet worden gewijzigd.

Onder de 'bijstandsnorm' (lid 2 onderdeel d) wordt in deze verordening verstaan de in de situatie van belanghebbende geldende bijstandsnorm. Dit is de toepasselijke norm, vermeerderd met toeslagen, en verminderd met verlagingen, alles inclusief vakantietoeslag. Voor zover sprake is van een uitkering op grond van de IOAW of de IOAZ wordt onder bijstandsnorm verstaan de toepasselijke grondslag zoals bedoeld in artikel 5 IOAW en artikel 5 IOAZ.

Artikel 2 Het opleggen van een maatregel

In dit artikel wordt aangegeven voor welke gedragingen een maatregel kan worden opgelegd (eerste lid). De gedraging "schending inlichtingenplicht" (tweede lid) komt niet meer voor in de verordening, omdat dit op basis van wetgeving vanaf 1 januari 2013 separaat moet worden geregeld in het kader van het opleggen van een zogenaamde bestuurlijke boete en die daardoor niet langer onder het regime van een maatregel valt. Tot slot wordt vermeld, dat het opleggen van een maatregel maatwerk is en afgestemd dient te worden op de omstandigheden van het geval (derde lid).

Artikel 3 De berekeningsgrondslag

Bijstandsnorm (lid 1)

In artikel 3 lid 1 van deze verordening is het uitgangspunt vastgelegd dat een maatregel wordt berekend over de bijstandsnorm. Onder de bijstandsnorm wordt verstaan de wettelijke norm, inclusief gemeentelijke toeslag of verlaging en inclusief vakantietoeslag. Bij een uitkering op grond van de IOAW of de IOAZ wordt gekeken naar de grondslag als bedoeld in artikel 5 IOAW/IOAZ.

Bijzondere bijstand (lid 2 en 3)

In artikel 3 lid 2 onderdeel a van deze verordening is bepaald dat een maatregel ook kan worden toegepast op de bijzondere bijstand indien aan een belanghebbende bijzondere bijstand wordt verleend met toepassing van artikel 12 WWB. Personen tussen de 18 en 21 jaar ontvangen een lage jongerennorm, die indien noodzakelijk wordt aangevuld door middel van aanvullende bijzondere bijstand in de kosten van levensonderhoud. Als een maatregel uitsluitend op de lage jongerennorm wordt opgelegd, zou dit leiden tot rechtsongelijkheid ten opzichte van de 21-jarigen. Daarom is in het derde lid, onderdeel a, geregeld dat de berekeningsgrondslag in dat geval bestaat uit de bijstandsnorm +/- de verleende bijzondere bijstand op grond van artikel 12 WWB.

Artikel 3 lid 2 onderdeel b van deze verordening maakt het mogelijk dat het college in incidentele gevallen een maatregel oplegt over de periodieke bijzondere bijstand voor levensonderhoud. Er moet dan wel een verband bestaan tussen de gedraging van een belanghebbende en zijn recht op bijzondere periodieke bijstand voor levensonderhoud. Een maatregel kan uitsluitend worden opgelegd indien daadwerkelijk bijzondere periodieke bijstand voor levensonderhoud is verstrekt.

De verordening biedt geen ruimte om een maatregel toe te passen op een langdurigheidstoeslag.

Artikel 4 Het besluit tot opleggen van een verlaging

Het verlagen van een uitkering op grond van deze verordening vindt plaats door middel van een besluit. Tegen dit besluit kan een belanghebbende bezwaar en beroep indienen. In artikel 2 van deze verordening is aangegeven wat in het besluit in ieder geval moet worden vermeld. Deze eisen vloeien rechtstreeks voort uit de Awb en dan met name uit het motiveringsvereiste. Het motiveringsvereiste houdt onder andere in dat een besluit kenbaar is en van een deugdelijke motivering is voorzien.

Artikel 5 Afzien van het opleggen van een maatregel

Afzien van het opleggen van een maatregel (lid 1)

Het afzien van het opleggen van een maatregel "indien elke vorm van verwijtbaarheid" ontbreekt, is overgenomen uit artikel 18 lid 2 WWB (respectievelijk artikel 20 lid 3 IOAW en artikel 20 lid 3 IOAZ). Aangenomen moet worden dat hiervan uitsluitend sprake is bij evidente afwezigheid van verwijtbaarheid (zie CRvB 24-07-2001, nr. 99/1857 NABW, LJN AD4887). Het is aan het college te beoordelen of elke vorm van verwijtbaarheid ontbreekt aan het betreffende gedrag. Is vanwege de afwezigheid van elke vorm van verwijtbaarheid afgezien van een maatregel, dan is het niet mogelijk om bij toepassing van recidive deze gedraging mee te tellen (zie artikel 7 van deze verordening). Is vanwege de afstemming op grond van artikel 18 lid 1 WWB van een maatregel afgezien dan is daarin geen reden gelegen om de betreffende gedraging buiten beschouwing te laten in geval van recidive.

Een andere reden om af te zien van het opleggen van een maatregel is dat de gedraging te lang geleden heeft plaatsgevonden (verjaring). Omwille van de effectiviteit ("lik op stuk") is het nodig dat een maatregel spoedig nadat de gedraging heeft plaatsgehad, wordt opgelegd. Om deze reden regelt artikel 5 lid 1 onderdeel b van deze verordening dat het college geen maatregelen oplegt indien er meer dan zes maanden zijn verstreken sinds het moment, dat het college kennis heeft genomen van de gedraging. Dit heeft tevens als voordeel dat een uitkeringsgerechtigde niet te lang in onzekerheid wordt gehouden over de vraag of de gemeente overgaat tot het opleggen van een maatregel.

Afzien van het opleggen van een maatregel in verband met dringende redenen (lid 2 en 3)

In artikel 3 lid 2 van deze verordening is geregeld dat kan worden afzien van het opleggen van een maatregel indien daarvoor dringende redenen aanwezig zijn. De verordening stelt een algemene verplichting tot het opleggen van een maatregel voorop. Uitzonderingen moeten echter mogelijk zijn indien voor de belanghebbende onaanvaardbare consequenties zouden optreden. Uit het woord "dringend" blijkt dat er wel iets heel bijzonders en uitzonderlijks aan de hand moet zijn, wil een afwijking van het algemene principe gerechtvaardigd zijn. Wat dringende redenen zijn, is afhankelijk van de concrete situatie en kan dus niet op voorhand worden vastgelegd (maatwerk). Er kan worden gedacht aan enerzijds een mindere mate van verwijtbaarheid ten aanzien van de gedraging en anderzijds aan de financiële of sociale gevolgen voor belanghebbende en/of diens gezin. Daarbij moet worden opgemerkt dat ernstige financiële gevolgen op zichzelf geen reden zijn om van een maatregel af te zien, aangezien dit inherent is aan het verlagen van een uitkering.

Het doen van een schriftelijke mededeling dat het college afziet van het opleggen van een maatregel wegens dringende redenen is van belang in verband met eventuele recidive (artikel 3 lid 3 van deze verordening). Het opleggen van een maatregel bij recidive is geregeld in artikel 7 van deze verordening.

Artikel 6 Ingangsdatum en tijdvak van een maatregel

Het opleggen van een maatregel vindt plaats door het verlagen van de uitkering. Verlaging van de uitkering vindt plaats door middel van verlaging van het uitkeringsbedrag in de eerstvolgende maand(en). Hiermee hoeft niet te worden overgegaan tot herziening van de uitkering en terugvordering van het te veel betaalde bedrag. In de praktijk zal dit meestal inhouden dat een maatregel wordt opgelegd met ingang van de eerste dag van de kalendermaand, die volgt op de kalendermaand waarin het besluit bekend is gemaakt. Voor de berekening van de hoogte van de maatregel moet worden uitgegaan van de voor die maand geldende bijstandsnorm.

Artikel 7 Recidive, samenloop en geïndividualiseerd maatregeloplegging

Het eerste en tweede lid van de verordening bevat een regeling in geval van recidive. Indien binnen twaalf maanden na een eerste verwijtbare gedraging wederom sprake is

van een verwijtbare gedraging, heeft de raad de beleidsvrijheid te bepalen of de duur of de hoogte van de maatregel wordt verdubbeld.

In het eerste lid van deze verordening wordt tot uitdrukking gebracht, dat bij een eerste herhaling van een verwijtbare gedraging alleen de duur wordt verdubbeld. De grotere mate van verwijtbaarheid wordt daarmee tot uitdrukking gebracht.

Met een eerste verwijtbare gedraging wordt ook bedoeld de eerste gedraging, die aanleiding is geweest tot de maatregel, ook indien deze maatregel wegens dringende redenen niet is geëffectueerd of daarvan is afgezien en in de plaats van een maatregel een waarschuwing is gegeven. Voor het bepalen van de aanvang van de termijn van twaalf maanden geldt het tijdstip waarop het besluit, waarmee de maatregel is opgelegd, bekend is gemaakt via een beschikking.

Op basis van artikel 7 lid 2 van deze verordening kan een recidiveverlaging slechts één keer worden toegepast. Indien een belanghebbende na een tweede verwijtbare gedraging wederom verwijtbaar gedrag vertoont, zal de hoogte en de duur van de verlaging individueel moeten worden vastgesteld, waarbij gekeken zal moeten worden naar de ernst van de gedraging, de mate van verwijtbaarheid en de omstandigheden. Deze individuele vaststelling past binnen de bedoeling van de wetgever bij artikel 18 van de WWB, waarbij nadrukkelijk de wens blijkt uit te gaan van maatwerk bij de bepaling van de financiële gevolgen bij de niet-nakoming van dergelijke verplichtingen door een belanghebbende. In dat kader wordt gekozen voor een individuele afstemming in plaats van een vooraf bepaalde forfaitaire benadering met betrekking tot duur of hoogte van een maatregel.

Bij opeenvolging van verwijtbare gedragingen die tegelijkertijd of binnen een korte periode plaatsvinden (ook wel samenloop genoemd), heeft de raad de beleidskeuze om op elke verwijtbare gedraging afzonderlijk te reageren middels een maatregelenbesluit, dan wel om in één besluit een op het individu afgestemde maatregel te bepalen. In dit lid is gekozen voor het laatste alternatief om aldus een integrale beoordeling van alle feiten en verwijtbare gedragingen mogelijk te maken. Hierbij wordt verwezen naar artikel 2 derde lid van deze verordening, waarbij enerzijds rekening wordt gehouden met de ernst van de gedraging maar anderzijds dat de op te leggen maatregel in overeenstemming moet blijven met het evenredigheidsbeginsel, zoals bedoeld in artikel 3:4 tweede lid van de Algemene wet bestuursrecht, waarbij is bepaald, dat er een evenredigheid dient te bestaan tussen de zwaarte van de verwijtbare gedragingen en de zwaarte van de maatregel.

Artikel 8 Gedragingen

De artikelen 8 en 9 van deze verordening moeten in onderlinge samenhang worden gelezen. De verwijtbare gedragingen die zijn genoemd in artikel 8, zijn ondergebracht in categorieën. Aan die categorieën wordt in artikel 9 een gewicht is toegekend in de vorm van een verlagingpercentages. De categorieën zijn gerangschikt naar toenemende zwaarte. Een gedraging wordt ernstiger geacht naarmate de gedraging meer concrete gevolgen heeft voor het niet verkrijgen of behouden van betaalde arbeid.

Lid 2 onderdeel f: Inspanningen jongeren in eerste vier weken na de melding

De plicht tot arbeidsinschakeling geldt vanaf datum melding (zie artikel 9 lid 1 WWB). Specifiek voor personen jonger dan 27 jaar geldt dat zij worden beoordeeld op hun inspanningen in de eerste vier weken na de melding (artikel 43 lid 4 en 5 WWB). Is geen enkele inspanning verricht, dan bestaat op grond van artikel 13 lid 2 onderdeel d WWB geen recht op bijstand. Zijn er wel inspanningen verricht, maar naar het oordeel van het college onvoldoende, dan kan het college de uitkering verlagen. Deze verlaging kan in principe reeds worden toegepast op basis van de grondslagen zoals genoemd in artikel 6 lid 2 van deze verordening. Een aparte grondslag is strikt genomen niet noodzakelijk. Het

zou wellicht zelfs tot verwarring kunnen leiden als het bijvoorbeeld gaat om een belanghebbende van 26 jaar die in de vijfde of zesde week na de melding de fout in gaat.

Artikel 9 Hoogte en duur van de maatregel bij een eerste verwijtbare gedraging

Het regeerakkoord betreffende het kabinet Rutte II voorziet in het wettelijk opleggen van het stopzetten van de uitkering voor een periode van 3 maanden indien niet of onvoldoende wordt voldaan aan de sollicitatieverplichting, de reïntegratieverplichting en het niet naar vermogen verrichten van opgedragen onbeloonde maatschappelijke nuttige activiteiten. Naar verwachting zal deze wetwijziging per juli 2014 worden ingevoerd, waarbij er geen gemeentelijke beleidsvrijheid meer bestaat voor het vaststellen van de hoogte en de duur van de maatregel. Dit voorstel is enerzijds ingegeven door wetenschappelijk onderzoek, waaruit blijkt, dat zwaarder straffen leidt tot grotere naleving van deze verplichtingen en anderzijds een behoefte aan centrale uniforme wetgeving op dit gebied.

Gegeven deze achtergronden en de op handen zijnde verscherping van de hoogte en duur van de maatregelen past het om in deze verordening een verscherping te voorzien ten opzichte van de eerdere Maatregelenverordeningen.

In die zin past het ook om enkel bij een overtreding van de eerste categorie (het zich niet tijdig laten registreren als werkzoekende bij het UWV-werkbedrijf of het niet tijdig laten verlengen van een registratie) een waarschuwing te geven in plaats van een maatregel op te leggen. Indien echter binnen een jaar vanaf de datum van die eerder gegeven waarschuwing wederom die verplichting wordt geschonden, zal niet meer worden volstaan met een waarschuwing en zal een maatregel moeten worden overwogen.

Artikel 10 Tekortschietend besef van verantwoordelijkheid

Aan de WWB ligt het beginsel ten grondslag dat eenieder in eerste instantie in zijn eigen bestaan (skosten) dient te voorzien. Pas wanneer dat niet mogelijk is, kan men een beroep doen op bijstand. Hoofdreutel is dus dat iedereen alles zal moeten doen en nalaten om een beroep op bijstand te voorkomen. Leidt een gedraging ertoe dat belanghebbende eerder, langer of voor een hoger bedrag is aangewezen op bijstand, dan is veelal sprake van een tekortschietend besef van verantwoordelijkheid voor de voorziening in het bestaan. Hiervan is in ieder geval sprake bij de volgende gedragingen (als die er toe leiden dat belanghebbende eerder, langer of voor een hoger bedrag is aangewezen op bijstand):

- het te snel interen van vermogen;
- het door eigen schuld verliezen van het recht op een uitkering;
- het door eigen schuld te laat aanvragen van een voorliggende voorziening.

Het door eigen toedoen niet behouden van algemeen geaccepteerde arbeid is een gedraging die ook zou kunnen worden gekwalificeerd als een tekortschietend besef van verantwoordelijkheid voor de voorziening in het bestaan. Vanwege de samenhang met de arbeidsverplichtingen is er echter voor gekozen deze gedraging onder te brengen in artikel 8 van deze verordening (zie artikel 8 lid 3 onderdeel b).

Op grond van artikel 10 van deze verordening kan een maatregel worden opgelegd wegens het betonen van tekortschietend besef van verantwoordelijkheid voor de voorziening in het bestaan. De ernst van de gedraging komt tot uitdrukking in de hoogte van het benadelingsbedrag. Dat is in dit geval het gedeelte van de uitkering waarop eerder, langer of tot een hoger bedrag een beroep wordt gedaan; zie ook de begripsomschrijving in artikel 1 lid 2 onderdeel e van deze verordening.

Artikel 11 Maatregel bij verlies van een passende en toereikende voorziening door toepassing van een bestuurlijke boete

De bestuurlijke boete, die aan belanghebbende wordt opgelegd, omdat hij bij herhaling de inlichtingenverplichting heeft geschonden, kan tot gevolg hebben, dat hij daarmee

geen beroep kan doen gelden op een passende en toereikende voorliggende voorziening. De boete, die hem dan wordt opgelegd zal immers met het recht op die voorziening worden verrekend en daarmee kan hij geen feitelijk beroep meer doen op die passende en toereikende voorliggende voorziening. Belanghebbende zou vanwege die toepassing van die verrekening een beroep kunnen doen op bijstand. Met inachtneming van de mogelijkheid een recidiveboete, die aan belanghebbende wordt opgelegd indien deze bij herhaling de inlichtingenplicht schendt, gedurende maximaal 3 maanden te verrekenen met de bijstandsuitkering wordt voorzien in een maatregel van gelijke duur: 3 maanden. Daarmee wordt ook recht gedaan aan de ernst van de gedraging, die bij herhaling schending van de inlichtingenplicht inhoudt.

De strekking van dit artikel is geheel analoog aan artikel 2 van de Verordening verrekening bestuurlijke boete bij recidive 2013 gemeente Heerenveen. De toelichting hiervan luidt als volgt:

“Gedurende het tijdvak van drie maanden vanaf het moment van de dagtekening, waarop de bestuurlijke boete is opgelegd, verrekent het college de eerste maand zonder inachtneming van de beslagvrije voet. Voor de overige twee maanden vindt weliswaar verrekening met de beslagvrije voet plaats, maar niet volledig. Belanghebbende blijft beschikken over een inkomen ter hoogte van 80% van de toepasselijke bijstandsnorm. Voor het percentage van 80% is aansluiting gezocht bij de invorderingsmogelijkheden, die de Belastingdienst heeft bij notoire wanbetalers. Onder omstandigheden kan deze beslagvrije voet (90% van de toepasselijke bijstandsnorm) worden verlaagd met 10% op grond van artikel 19, eerste lid, Invorderingswet 1990.

Met de gekozen opzet wordt enerzijds uiting gegeven aan het principe, dat fraude niet mag lonen. Het gaat hier immers om belanghebbenden, die herhaaldelijk hun inlichtingenplicht hebben geschonden. Daar mag een duidelijk signaal tegenover staan. Anderzijds wordt rekening gehouden met de zorgplicht van gemeenten. Het volledig buitenwerking stellen van de beslagvrije voet gedurende drie maanden kan kwalijke maatschappelijke consequenties hebben. Dat moet voorkomen worden, omdat de regeling daarmee zijn doel voorbij zou schieten.

Een maand zonder inkomsten zou, ook bij het ontbreken van vermogen, in de meeste gevallen te overbruggen moeten zijn (denk bijvoorbeeld aan de 100% maatregel in verband met schending arbeidsverplichting). Na deze maand blijft een belanghebbende voor de daarop volgende twee maanden in ieder geval over voldoende middelen beschikken om bepaalde vaste lasten te kunnen voldoen.

Een belanghebbende kan inkomsten uit arbeid hebben, die op grond van artikel 31, tweede lid, onderdelen n of r, WWB worden vrijgelaten voor de algemene bijstand. Bij verrekening van een recidiveboete tot 80% van de bijstandsnorm tellen deze inkomsten uit maatschappelijk oogpunt en het doel van regeling echter wel mee.”

Artikel 12 Zeer ernstige misdragingen

Onder de term ‘zwaar ernstige misdragingen’ kunnen diverse vormen van agressie worden verstaan, zij het dat er sprake moet zijn van verwijtbaarheid en van gedrag dat in het normale menselijke verkeer in alle gevallen als onacceptabel wordt beschouwd. Het college kan alleen een maatregel opleggen indien er een verband bestaat tussen de ernstige misdraging en (mogelijke) belemmeringen bij het vaststellen van het recht op een uitkering. De WWB, maar ook de IOAW en IOAZ bevatten immers geen afzonderlijke plicht tot het nalaten van zeer ernstige misdragingen. Het recht op uitkering kan daarom alleen worden afgestemd wegens het zich zeer ernstig misdragen als dit heeft plaatsgevonden bij het (niet) nakomen van een (andere) aan de uitkering verbonden verplichting (zie bijvoorbeeld CRvB 06-07-2010, nr. 08/2025 WWB, LJN BN0660). Vandaar dat in artikel 12 van deze verordening wordt bepaald dat de zeer ernstige misdragingen moeten hebben plaatsgevonden onder omstandigheden die rechtstreeks verband houden met de uitvoering van WWB, IOAW of IOAZ. Indien een belanghebbende

zich zeer ernstig misdraagt, geheel los van een (andere) aan de uitkering verbonden verplichting - hij komt bijvoorbeeld uit eigen beweging stennis maken - dan is binnen de WWB (respectievelijk IOAW en IOAZ) tegen deze gedraging geen sanctie mogelijk.

Een belanghebbende heeft ook een inlichtingenplicht jegens het UWV. Daarom kan geconcludeerd worden dat ook zeer ernstige misdragingen jegens (medewerkers van) het UWV, zouden kunnen leiden tot een verlaging van de bijstand op grond van de maatregelenverordening. Het zich zeer ernstig misdragen jegens het college in de zin van artikel 18 lid 2 WWB omvat tevens het zich misdragen jegens een medewerker van het re-integratiebureau, omdat deze personen werken in opdracht van het college en de misdrijving van negatieve invloed is op de op belanghebbende uit hoofde van de WWB rustende verplichting tot arbeidsinschakeling (zie Rechtbank Rotterdam 26-03-2008, nr. 07/1478, LJN BC9884).

Onder zeer ernstige misdragingen, zoals bedoeld in dit artikel kan ondermeer worden verstaan, verbaal geweld en discriminatie, intimidatie en bedreiging zaakgericht fysiek geweld, mensgericht fysiek geweld, of een combinatie van genoemde geweldsvormen.

Artikel 13 Citeertitel, inwerkintreding en overgangsrecht

Het tweede lid van dit artikel voorziet in de intrekking van de eerdere Maatregelenverordening WWB (voor de IOAW en IOAZ was nog niets geregeld) met ingang van 1 januari 2013.

In het kader van het overgangsrecht regelt het derde lid een uitzondering. Artikel XXV van de Wet aanscherping handhaving en sanctiebeleid SZW voorziet in de toepassing van oud recht indien de overtreding in zijn geheel voor 1 januari 2013 is gepleegd en ook in toepassing van oud recht indien de overtreding weliswaar is aangevangen voor 1 januari 2013, maar is opgehouden of geconstateerd uiterlijk op de dertigste dag nadat die wet in werking is getreden, dus vóór 31 januari 2013.

Het vierde lid regelt algemeen overgangsrecht voor het met terugwerkende kracht vaststellen van deze verordening voor gedragingen anders dan bedoeld in het derde lid van dit artikel. Dit om te voorkomen, dat een belanghebbende hierdoor slechter af is.